

ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE E-ÖĞRENME ARAÇLARININ KULLANIMI VE KATKILARI

USE AND CONTRIBUTIONS OF E-LEARNING TOOLS IN ARABIC LANGUAGE TEACHING

Arş. Gör. Hüseyin SAMANCI

Adıyaman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Arap Dili Eğitimi Bölümü, Adıyaman / TÜRKİYE,
ORCID: 0000-0002-5729-3364

ÖZET

Günümüzde eğitimin amacı eski dönemlerde olduğu gibi sadece ders vermek ya da bu dersleri metinler üzerinden okumak değildir. Gelişen modern teknolojiyle birlikte geçmişte uygulanan bu sistemin yerini bireysel veya öğretmen yardımıyla kullanılan elektronik araçlar almıştır. Bunlar, elektronik ortamda metin dosyaları, sesli ve görsel araçlar şeklindedir ve herhangi bir konuyla ilgili eğitimi kolaylaştıracak öğelerdir. Bu öğeler sayesinde hem öğretene hem de öğrenenin bilgiye daha kolay ve kısa bir sürede ulaşması sağlanmıştır. Sanal ortamlardaki e-Öğrenmeyle birlikte eğitim süreci, sınıf içinde ve dışında ölçülebilir hedefler ve bu hedeflerin sonuçlarını içeren bir etkinlik olmuştur. Bu yüzden e-Öğrenme araçları, bu etkinliğin girdileri ve çıktılarının aktif bir parçası haline gelmiştir. Elektronik ortamda kullanıcılara sağlanan avantajlar diğer becerilerin geliştirilmesinde olduğu gibi Arapça dil becerilerinin öğretilmesinde de önemli rol oynamıştır. Ele aldığımız bu makalede Arapça dil öğretimini geliştirmek için e-Öğrenme araçlarının kullanımını ve bu araçların sağlayacağı katkıları göstermeye çalıştık.

Anahtar Kelimeler: Elektronik Araçlar, e-Öğrenme, Arapça

ABSTRACT

Nowadays, the aim of education is not to give lectures or to read these lessons through texts. This system, which has been applied in the past with modern technology, has been replaced by electronic tools which are used individually or with the help of teachers. They are in the form of text files, audio and visual media in electronic form and are elements that facilitate teaching on any subject. In this way, it was ensured that both the instructor and the learner were able to reach the information more easily and in a short time. Together with e-Learning in virtual environments, the training process has been an activity that includes measurable targets and the results of these objectives within and outside the classroom. Therefore, e-learning tools have become an active part of the inputs and outputs of this activity. The advantages provided to users in the electronic environment have played an important role in the development of other skills as well as teaching Arabic language skills. In this article we discussed, we tried to demonstrate the use of e-Learning tools and the contributions of these tools to improve Arabic language teaching.

Keywords: Electronic Tools, e-Learning, Arabic language

1. GİRİŞ

İnsanoğlu, tarih boyunca ilkel dönemlerden modern teknolojinin kullanımına kadar olan süreçte büyük bir gelişme kaydetmiştir. Geline bu noktada, bilgisayar ve çeşitli uygulamalar ile ses, görüntü, işitsel ve görsel materyallerden yararlanmış ve düşüncelerini ifade etmek için araçlar geliştirmiştir. Eski dönemlerden bu yana eğitim araçları her zaman var olmuş ve eğitimsel gelişimin başlangıcından itibaren öğrenmeye katkı sağlayacak bu araçlara ihtiyaç duyulmuştur. Gelişen teknolojiyle birlikte eğitim, dijital ortamlara taşınmış ve elektronik öğrenme de bu sayede önemli bir yol kat etmiştir. e-Öğrenme, elektronik ortamda mevcut olan bilgileri bir kaynaktan diğerine iletmek için kullanılan bir eğitim

aracıdır. Öğretme ve öğrenme sürecinde bilgi kaynağı öğretmen, bu kaynağın doğrudan etkilediği kişi ise öğrencidir. Öğretmenin öğrencilere aktardığı bilgileri iletecek ve öğrencilerin bu bilgilerden en iyi şekilde faydalanmasına yardımcı olacak e-Öğrenme sayesinde bu bilgilerin alınması daha kolay olmuştur. Bu nedenle, öğretme ve öğrenme sürecinde elektronik araçların varlığı hem önemli hem de oldukça gerekli bir hale gelmiştir. Çünkü bu süreçte öğretmenler, elektronik ortamda araçları kullanarak istenen bilgilerin öğrencilerin zihninde daha etkin ve daha kalıcı bir şekilde yerleşmesine yardımcı olur.

Günümüzde de eğitimciler, eğitim ve öğretim açısından olumlu sonuçlar sağlayacak materyaller kullanma konusunda oldukça isteklidir. Bu durum elektronik ortamla birleşince Öğrenme sürecini başarılı kılan önemli sonuçlar ortaya koymaktadır. Bu süreçte ihtiyaç duyulan zaman, çaba ve parayla bağlantılı olan eğitim yöntemidir.

Eğitici vasfını taşıyan kişinin bilgi aktarımında doğru bilgiyi sağlaması ve bunda başarılı olması gerekir. Bunun yanı sıra; ses, görsel ya da görsel-işitsel olan eğitim araçlarının iyi kullanılması ve bilgiyi daha açık bir şekilde aktarabilme konusunda da tecrübeli olması gerekir. Bu bilginin veya deneyimin öğrenci için daha istikrarlı ve daha ilgi çekici olduğu kesindir.

e-Öğrenme yoluyla yapılan ders daha çok duyu organına hitap ettiği için kalıcı olmakta ve öğrenme konusunda önemli bir katkı sağlamaktadır.

e-Öğrenme eğitim araçlarıyla yapılan dersler, normal fiziksel ortamda yapılan derslerden çok daha az zaman ve çaba gerektirmektedir. Ayrıca normal eğitim araçlarından daha bağımsız ve daha özgündür. Örneğin, belirli bir ders konusunda iki öğretmeni ele alırsak normal eğitim araçlarını kullanan öğretmen ders açıklamasını sözel yeteneğine göre açıklar bu da hem zaman hem de daha çok çaba gerektirir. e-Öğrenme eğitim araçlarını kullanan diğer öğretmen ise kullandığı e-Öğrenme araçlarıyla daha etkili ve daha fazla duyu organına hitap ederek zamanı daha verimli kullanır yani az zamanda birçok şeyi öğrenciye aktarabilir.

Her iki durumda da, verimlilik net bir şekilde görünmesine ve her iki öğrenci de daha duyarlı olmasına rağmen e-Öğrenmede sonuç daha istikrarlı ve daha kalıcı olur.

2. ARAPÇA

Arapça, dünya geneline yayılan ve kökleri geçmişe dayanan Sâmî dil grubu ailesine mensup bir dildir. Arapça Bilâdu's-Şâm, Arap Yarımadası ve Kuzey Afrika'da konuşulan bir dil olma özelliğinin yanı sıra Birleşmiş Milletler'in İngilizce, Fransızca, Rusça, İspanyolca ve Çince'den sonra altıncı resmi dili olarak kabul edilmiştir. Arapçanın geniş bir kitleye yayılmasında, özellikle ana dilleri Arapça olmayan kişiler tarafından öğrenilmek istenmesi ve birçok öğrencinin bu dili öğrenmek için çaba göstermesi etkili olmuştur (el-Mecmû'a mi'l-'Ulemâ ve'l-Bâhisîn, 1999: XXI/131).

Arapça, sahip olduğu dil özelliği ve günümüze kadar dil kurallarını koruması açısından ayrı bir önem arz etmiştir. Çünkü o; İslamın, Müslümanların ve Kur'ân'ın dilidir. Arapça hem bilim hem edebiyat hem de diğer unsurlar açısından çok zengin bir kültüre sahiptir. Bu zengin kültürle birlikte birçok değerli eserler kaleme alınmıştır. Özellikle açık, net Arapça diye tabir edilen fasih Arapça ile kaleme alınan eserler hem kendi dönemine hem de kendinden sonraki dönemlere ışık tutmuştur (el-Mecmû'a mi'l-'Ulemâ ve'l-Bâhisîn, 1999: XXI/131).

3. ARAPÇANIN ÖNEMİ

Arapça, Arap kültürünü ve mirasını aktarmada büyük bir öneme sahiptir. Çünkü o, Arap medeniyetinin bir bölümü olarak kabul edilir (el-Bâtılı, 1991: 9-10).

Arapçanın sahip olduğu önemi bazı noktalar açısından şu şekilde belirtebiliriz.

1. Arapça Sâmî dil grubu ailesine mensup bir dildir. Bu dil geçmişten günümüze gramer özellikleri açısından değerini muhafaza etmiştir.
2. Arapça geçmişte Ad, Semud ve diğer kavimler tarafından konuşulan bir dil olduğu gibi bugün de birçok halk tarafından konuşulmaktadır. Bu durum Arapçanın Bilâdu's-Şâm ve Arap yarımadasında yayılmasını sağlamıştır.

3. Arapça, İslam dininin Kur'ân'ın ve Peygamber (a.s)'in hadislerinin dilidir. Bu da Araplarda ve Müslüman toplumlarda onun değerinin artmasını sağlamıştır.
4. Arapça, birçok medeniyetin gelişmesine katkıda bulunmuştur. Özellikle de bu dili tanıyan ve öğrenmeye merak duyan Avrupalı medeniyetleri öğrenmeye teşvik etmiştir. Bu sayede bilim dili olarak bu medeniyetlerin gelişmesini sağlamış ve onları bugün bulunduğu yere taşımıştır.
5. Arapça, onu ayrıcalıklı kılan dil özellikleriyle birlikte diğer dünya dillerinin de önüne geçmektedir. Hem kelime hem de cümle yapısı olarak sahip olduğu farklılık ve zenginlikle öne çıkar.
6. Bugün Sâmi dillerinde kullanılan birçok kelimenin aslı Arapça kökenlidir. Bu da Arapça ve diğer dünya dilleri arasındaki yakınlaşmanın artmasına katkı sağlamaktadır.

4. ARAPÇANIN DİL ÖZELLİKLERİ

Arapça, sahip olduğu dil özellikleriyle diğer dünya dillerinden farklı olarak öne çıkar. Arapçanın sahip olduğu dil özelliklerini şu şekilde sıralayabiliriz.

4.1. Sesler

Sesler Arapçanın en temel ayrıcalıklarından biridir. Çünkü konuşma düzeni dilin söz diziminde en önemli unsurdur. Bu hususta önem arz eden iki unsur seslere binaen harfler ve kelimeleri konuşmak için dil ile boğazdır. Arapçada sesler bazı gruplara ayrılır. Bunlar daralan sesler, boğaz sesleri ve diğer seslerdir (el-Mecmû'a min'l-'Ulemâ ve'l-Bâhisîn, 1999: XXI/131).

4.2. Sözcükler (Kelimeler)

Arap dilini oluşturan sözcükler (kelimeler)'dir. Arapça gibi zengin dillerin sözcükleri bu türden kelimeler ve terkiplerle dil açısından önemli ve birbirleriyle bağlantılı milyonlarca kelime içerir. Arap dilinde asli kelimelerin kökleri üç harften oluşur. Bir kökten birden fazla kelime türetilir (el-Mecmû'a min'l-'Ulemâ ve'l-Bâhisîn, 1999: XXI/131).

4.3. Lafızlar

Lafızlar, Arapçanın kelimelerinin konuşulma yöntemidir. Kelimeler dilsel hareketlerin kullanımına dayanarak telaffuz edilir. Buna oluşum denir. Her kelimedeki özel lafızlar onun oluşumunun doğasına ek olarak her kelimedeki özel lafız kabul edilir. Yani harfler üzerine yazılan hareketler bu harflerde özel bir heceleme (heceleme, yazım) içerir. Bu da Arapça öğrenmek isteyen herkesin onun öğreniminde bu dili iyi anlamasını ve kelimeler ve cümleleri doğru bir şekilde kullanmasını kolay hale getirir. (el-Mecmû'a min'l-'Ulemâ ve'l-Bâhisîn, 1999: XXI/132).

4.4. Sarf

Sarf, kelimelerle bağlantılı olan bir yapıdır. Çoğunlukla sülasi (üçlü) yani kök harfleri üç harften oluşan kelimelerin sistemine dayanır. Bu kelimeler bazı durumlarda rubâi (dörtlü) de olabilirler. Arapça, kendine has bu kelimelerin kalıplarının varlığıyla diğer birçok dilden ayrılır. Bu sayede müfred (tekil) bir kelime müsenna (ikil) veya cemi (çoğul) bir kelimeye dönüşebilir. Bu, Arapçanın kelimeleri sınıflandırmada kullandığı yöntemlerdendir (el-Mecmû'a min'l-'Ulemâ ve'l-Bâhisîn, 1999: XXI/132).

4.5. Nahiv

Nahiv Arapçada cümlenin temelidir. Arapçada cümleler iki kısma ayrılır. Bunlar isim cümlesi ve fiil cümlesidir. Bu cümlelerin her biri dilbilgisinin temel kurallarındandır. Bu kurallar, fikirleri aktarmada katkıda bulunması için yazıda ve onu formülize etmede kullanılması gereken dilbilgisinin temel kurallarıdır (el-Mecmû'a min'l-'Ulemâ ve'l-Bâhisîn, 1999: XXI/132).

Aynı zamanda cümleler arasında bağlayan edatları kullanmak da yine nahiv ilminin içinde yer alır. Nahiv ilminin yapısında bulunan öğelerin birçoğu Arapçanın dilbilgisi düzenini koruyan diller grubunda yer almasını sağlar. Bu ilim, cümleleri irap yapmada ve yazım yöntemlerini açıklamada bizlere yardımcı olur (el-Mecmû'a min'l-'Ulemâ ve'l-Bâhisîn, 1999: XXI/132).

5. ARAPÇANIN DÜNYADAKİ ÖNEMİ

Arapçanın dünyadaki önemi yirminci yüzyılın ortalarından itibaren başladı. 1948 yılında UNESCO İngilizce ve Fransızcadan sonra Arapçayı da resmi üçüncü dil olarak kabul etti. 1960 yılında küresel olarak büyük bir etki gösterip yayılmasıyla Arapçanın resmi olarak kabulü tamamlandı. 1974 yılında birçok Arap ülkesinin girişimlerinden sonra UNESCO Arapçada ilk kongresini gerçekleştirdi. Bu sayede Arapçanın uluslararası kongrelerde adı geçen dünya dilleri arasına girmesi sağlandı (el-Meclisu's-Sekâfi, 2018: 3).

6. ARAPÇANIN KARŞILAŞTIĞI SORUNLAR

Arapçanın gelişmesi hususunda önünde duran bir grup engel vardır.

Bu engellerden bazıları şunlardır (el-Meclisu's-Sekâfi, 2018: 4).

1. Bilimsel ve akademik araştırmalarda özel bir dil olarak, birçok bilimsel araştırma dergisinin Arapçanın kullanılmasına yeterli önemi vermemesi ve bu yüzden Arapçanın gelişimine engel olması.
2. Arapçada batı dillerinin etkisi, özellikle de Arapçada lehçelerin yayılması ve bu yüzden aslı Arapça olmayan birçok kelimenin dile yerleşmesi ve bazı kelimelerin değişmesi.
3. Arapçada, İngilizce ve diğer dünya dillerinde olduğu gibi uygulama ve modern teknolojiye yeterince önem verilmemesi ve böylece teknolojinin Arapçaya uyarlanması düşüncesinin sınırlı kalması.
4. İnternette yer alan birçok elektronik sayfanın başlıca tasarımının Latin harfleri ve rakamlarından oluşması, internette elektronik dijital uyduya olan bağlılık, bununla birlikte dijital yazılardan Arapçaya özel yazı ve rakamların yetersiz kullanımı.

7. EĞİTİMDE E-ÖĞRENME

e-Öğrenme, çeşitli teknolojilerin (internet, kurumsal intranet gibi iletişim ağları, CD-ROM, cep telefonu vs.) kullanılarak eğitimsel bilgilerin ve alıştırmaya materyallerinin kullanıcılara ulaştırılmasıdır. e-Öğrenme, görsel ve işitsel öğelerle zenginleştirilmiş eğitimsel içerikleri ve bunları destekleyen çeşitli testleri sunabilen, konu ile ilgili gerekli bilgilere ulaşımı kolaylaştırabilen ve en önemlisi interaktif ortam sağlayabilen bir öğrenme sistemidir (Aslan, 2006: 126-127).

Etkin bir öğrenme aktivesinin gerçekleşmesi için bir e-Öğrenme materyali şu bileşenleri içermelidir;

1. Metin,
2. Ses,
3. Basit grafiksel sunumlar,
4. Video sunumlar,
5. Animasyonlar,
6. Simülasyonlar
7. Oyunlar
8. Test sistemleri,
9. Geri bildirimlerle (Feedbacks) desteklenmiş etkileşimler (soru-cevap gibi).

8. E-ÖĞRENMENİN FAYDALARI

e-Öğrenme, birçok yönüyle sınıf ortamında yapılan öğrenmeden farklıdır. Bu nedenle sınıf ortamındaki öğrenmeyi e-Öğrenmeye dönüştürmek ve bu dönüşümü daha etkili ve ekonomik bir şekilde gerçekleştirmek gerekir. Uygulanacak olan e-Öğrenme; doğru planlama, izleme ve kontrolü içeren ayrıca dikkat ve özen gerektiren bir çabanın ürünü olmalıdır (Aslan, 2006: 126-127-128).

e-Öğrenme

1. Öğrenme zamanına e-Öğrencinin karar vermesini,

2. İnternet erişiminin olduğu her yerden eğitimlere ulaşabilmeyi,
3. e-Öğrencinin, kendi öğrenme hızınızda, istediği zaman, istediği kadar öğrenmesini,
4. Eğitimlere ve bilgiye tekrar tekrar ulaşılmasını,
5. Eğitimcilerle ve konu uzmanlarına e-mail ve forum gibi ortamlarda sürekli olarak erişimi,
6. Eğitim masraflarından tasarrufu sağlar.

9. EĞİTİMDE E-ÖĞRENME MODELLERİ

9.1. Yardımcı ya da Tamamlayıcı Eğitim Modeli

Bu model, geleneksel eğitim temeli tarafından desteklenen e-Öğrenme modeline dayalıdır. Bu eğitim modeli ağ yoluyla sağlanan gerekli programlar ve yardım önerileri ile hizmet vermektedir. Geleneksel sınıf eğitiminin etkinliğini kolaylaştırmak, desteklemek ve artırmak için kısmen bazı e-Öğrenme araçları kullanılmaktadır.

Bu modelin uygulama örnekleri şöyledir: Öğretmen Öğrencileri internette veya CD-ROM'da belirli bir derse yönlendirmeden önce bir konu üzerinde çalışır. Örneğin, Arap dilini ve kurallarını öğretirken Arapça dil konularını çalışmak gibi... Daha sonra ise, öğretmen öğrenciyi internette belirli bilgileri araştırmaya yönlendirir. İşlenen bir dersten sonra öğrencileri bu dersle ilgili bir web sitesine erişmek ve bu sitedeki soruları cevaplamak için bilgilendirir ('Ârifü'd-Dîn, 2016:7).

9.2. Karma Eğitim Modeli (Harmanlanmış Model)

Bu modelde e-Öğrenme, geleneksel öğrenme ve öğretme sürecinde sınıf eğitimi ile entegre edilmiştir. Sınıf ortamlarında yapılacak eğitimin bir kısmı için bazı e-öğrenme araçları kullanılır. Bu yöntemin e-Öğrenme için uygun bir yöntem olacağı düşünülmekte ve birçok uzman kişi tarafından benimsenerek ilgi görmektedir. Çünkü karma model yöntemi e-Öğrenmenin ve sınıf eğitiminin avantajlarını aynı noktada buluşturuyor. Bu yüzden karma eğitim modelinin günümüz eğitim sisteminde kullanımı önemli bir gereksinim haline gelmiştir ('Ârifü'd-Dîn, 2016: 7).

Karma eğitim modeli oluşturma çoklu modları içerir. Birbirini tamamlayacak şekilde tasarlanır. Davranışı öğrenmeye ve onu uygulamaya teşvik eder. Karma eğitim modelinin içeriğindeki programlar işbirlikçi veya sanal programlar olabilir. Aynı zamanda çalışma ortamına dayalı bir yerde e-performans destek sistemleri ve öğrenenlerin hızına bağlı e-kurslar gibi çeşitli öğrenme araçlarını içerebilir. Karma eğitim modelinin öğrenme yönetim sistemleri geleneksel öğrenmede; yüz yüze öğrenme, eş zamanlı e-Öğrenme ve öğrenenin kendi hızına dayalı olan öğrenme gibi eğitim etkinliklerini birleştirir. Bu tip bir model, Arapça dil özelliklerini öğrenmede faydalı bir deneyim sağlayabilir ve geleneksel yöntemin etkinliğini artırır. Çünkü öğretmen ile işbirliği içinde olan öğrencinin, kendisi tarafından yürütülen faaliyetlerle desteklenmektedir. Ayrıca bu modelde öğretmenin, öğrencilerin istenen amaçlara ulaşması için çalıştığı öğretme öğrenme sürecinde rehberlik ve izleme rolü vardır ('Ârifü'd-Dîn, 2016: 8).

1. E-ÖĞRENME MODEL UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Eğitimciler, sınıf içinde e-Öğrenme araçlarını kullanarak kısıtlı bir zaman diliminde belirli bir hızlı bir şekilde öğretebilir. Aynı zamanda bu e-Öğrenme araçlarıyla bazı dersler, geleneksel ve elektronik öğrenme yöntemleriyle birbirinin yerine kullanılabilir. Daha sonra yapılan değerlendirmede bu yöntemin ne kadar faydalı olduğu konusunda bir sonuç elde edilir. Öğretmenler sınıf içindeki eğitimde e-Öğrenme kullanarak belirli bir dersi sanki öğretmen sınıfta ders verir gibi öğretir. Anlatılan bu ders ile ilgili bazı örnekleri görmek için e-Öğrenme sağladığı siteye bağlanır ardından kitaba geri dönüş yaparak dersi tamamlar ve bu şekilde kalıcı bir öğrenme sağlar.

e-Öğrenmede kullanılan ve saf model (tamamen online) olarak adlandırılan e-Öğrenme öğretme öğrenme sürecinde tek başına kullanılabilir. Ağ, tüm öğrenme sürecini sağlamak için temel bir aracı görevi görür. e-Öğrenmeye dayalı uzaktan eğitimin bir şeklidir. Saf model uygulamada öğrenci, elektronik bir ortamda CD'lerde yüklü yazılım, web ya da yerel ağlar yoluyla bağımsız bir şekilde kendi kendine çalışma yöntemi izler. Aynı zamanda öğrenci; sohbet odaları, video konferans yoluyla belirli bir grup ile derse katılarak e-Öğrenmeyi tamamlar ('Ârifü'd-Dîn, 2016: 10).

10. ARAPÇA ÖĞRETİM YÖNTEMLERİNDE E-ÖĞRENME PROGRAMLARININ KATKISI

e-Öğrenme programları, dil yeteneğini geliştirme konusunda önemli bir katkı sağlamaktadır. Bu tür dil eğitim programları Arap dilini de daha hızlı ve daha etkin bir şekilde öğrenmeye yardımcı olur ve Arapça dil yeteneğini önemli ölçüde geliştirir. Bu şekilde yapılan öğrenmenin sağlayacağı avantajlar yoluyla Arapça dil yeteneğini ileri bir düzeye taşımak mümkündür (‘Ârifü’ d-Dîn, 2016: 5).

Arapça öğretim yöntemlerinin geliştirilmesine katkı sağlayacak hazır programlar mevcuttur. Ancak, bu programların etkin kullanımları ve bu alana sağladığı katkılar oldukça sınırlıdır. Bu yüzden Arapça dil eğitimi konusunda öğretmenler ve öğrenciler arasındaki iletişimde Arapça ile ilgili materyalleri aktif bir şekilde kullanacak uzmanlara ve bu dilin öğretiminde hizmet edecek önemli bir çerçeveye ihtiyaç vardır (‘Ârifü’ d-Dîn, 2016: 5).

Bu bağlamda örnek olarak gösterebileceğimiz uluslararası online sohbet programları Arapçanın öğretimine büyük bir katkı sağlayabilir. Bu tür sohbet programları öğrencilerin herhangi bir dil öğrenmek için girdiği sanal odalardır. Buralarda, eğitimci kişiler herhangi bir konu ve sorun üzerine konuşarak dil öğrenmek isteyenlerle iletişim kurar. Öğrenciler tartışmak, fikir alışverişinde bulunmak ve görüşlerini bildirmek için bu tür sanal ortamlara katılabilir. Online sohbet odaları eş zamanlı eğitim konusunda seçilebilecek uygun bir program olup aynı zamanda uzaktan eğitimde de buralara üye olunarak doğrudan derslerde kullanılabilir (‘Ârifü’ d-Dîn, 2016: 5).

Bu sohbet odalarında yönetim ekibi; sınıf, öğrenci katılımı, materyal ve öğrencilerin devam durumlarını rahatça izleyebilir. Bu programın e-Öğrenme veya uzaktan eğitim gibi konularda sağlayacağı potansiyel, bir grup öğrenci ve öğretmen arasında bazı konuları tartışmak ve bilgi sahibi olmak amaçlı iletişim kurmada yararlı olabilir. Aynı zamanda, öğrencilerin hocalarıyla farklı dil konularında görüş alışverişinde de kullanılabilir (‘Ârifü’ d-Dîn, 2016: 6).

Gelişen e-Öğrenme araçlarıyla birlikte üniversitelerde uzaktan eğitim yoluyla dersler verilmektedir. Bu e-Öğrenme programları arasında stream auther, micromedia, model gibi bazı diğer programlar vardır. Bu programlar eş zamanlı veya diğer e-Öğrenme durumlarına ayrılmıştır. Aynı zamanda eş zamanlı olmayan e-Öğrenme arasında da uyum sağlamaktadır. Bu tür programlarla yapılan e-Öğrenmede eğitimci kişi öğrenciye sınıfta belirli ödevler verebilir. Öğrenciler, bu ödevleri klasörler veya belge olarak bu programlar aracılığıyla siteden teslim eder. Sonra eğitimci bunu gözden geçirir, değerlendirir ve not verir. Bu türden programlarda öğretim, eş zamanlı e-Öğrenmeyi takip eder. Ödevler ise eş zamanlı olmayan bir şekilde sunulur. Öğrencilere sağlanan eğitim programı ile öğrencinin gereksinimleri arasında uyum sağlanır. Dersler sunum yöntemi ile izlenir. Eğitim programına, örüntülerine veya bilgi transferine erişim kolaydır. (‘Ârifü’ d-Dîn, 2016: 6).

11. ARAPÇA ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ İÇİN TEMEL PROGRAMLAR GELİŞTİRMEK

Bu başlık, bir eğitimcinin Arapça ile ilgili kullandığı materyalleri nasıl geliştireceği ile ilgilidir. Yazı tahtası üzerinde renkli tebeşir kullanmak bilinen bir teknik olmasına rağmen kolay ve modern bir teknoloji ürünü olarak sayılmaz. Burada kullanılacak olan sunum yöntemi geleneksel tebeşir kullanımını içermez. Sunum ekranında renkleri kullanmak; bilgisayar ekranı, bilimsel materyal sunum ekranı ve televizyonun ekranından yararlanarak yapılan bir yöntemdir ve kullanımı kolaydır. Word gibi kullanılan bilgisayar sisteminin ara yüzünde bulunur. Çalışmalar, İrap hallerinin, irap hareketlerin veya dil bilgisel öğelerin öğretilmesinde kullanılır. Öğrencilerin Arapça dilbilgisi düzeyini geliştirmek için renk araçlarını kullanmanın önemini gösterir (‘Ârifü’ d-Dîn, 2016: 11).

11.1. Ses ve Görüntü Dosyalarının Kullanılması

Bu türden araçlar, Arapçayı öğretim konusunda birçok dil öğrenme mekanizmasını etkin hale getirerek önemli ölçüde fayda sağlayabilir. Hazırlık aşamasında böyle dosyaları kullanarak Arapçanın harf ve seslerini, bu seslerin çıkış yerlerini ve akıcı bir şekilde okumayı öğretebiliriz. Böylece bu amaçlar için tasarlanmış programlar yoluyla uygulama grubundaki kişilerin Arapça dil becerilerini geliştirebiliriz.

Daha önce yapılan bir çalışmada deney grubuna uygulanan bu öğretim yöntemiyle önemli bir ilerleme kaydedildiği görülmüştür. Bu deney grubu, ortaöğretim beşinci sınıf temel eğitimdeki öğrencilerden

oluşmuş ve bu öğrencilere, Kur'an-ı Kerim'in surelerini rahat bir şekilde öğrenebileceği ve her sure için ses ve görüntü içeren CD'ler dağıtılmıştır. Aynı zamanda tecvit kurallarını öğretmek için de renkler belirgin hale getirilmiştir. CD'ler ayrıca bir ses kaydı içerir ve öğrenme aynı anda sesli okuma olarak da öğrenilmiştir. Bu uygulamanın yapıldığı öğrenciler önemli oranda bir gelişme kaydetmiştir. Bu tür bir uygulama aruz, nahiv, sarf, belagat ve tenkit gibi Arapça ders konularında uygulanabilir. Sunulan materyale öğrencilerin ilgisini çekmek için çizimlerin ve renklerin yapılması büyük ilgi görmektedir. Power point programından da bu alanda fayda sağlanarak öğrenme daha etkin bir hale getirilebilir ('Ârifü'd-Dîn, 2016: 12).

11.2. Youtube Örneğindeki Gibi Arapça Kısa Filmler İzlemek

Youtube'daki Arapça dil gelişimini destekleyecek kısa filmler, Arapçayı bilmeyenlere bu dilin öğretiminde büyük yarar sağlayabilir. Bu videolar eğlence ile birleştirilerek eğitim amaçlı kullanıldığında da yine faydalı olabilir. Elektronik ortamlarda bulunan eğitim programları, doğrudan öğrenmenin dışında eğlendirici olan şeylere yönelen dinleyicilere çok da cazip gelmiyor. Genellikle bu tür eğilimi olan öğrenciler eğitim yönüyle daha az ilgilenip eğlence odaklı bir öğrenmeyi tercih ediyorlar. Eğer Arapça dil öğretimini daha ilgi çekici ve daha eğlenceli bir derse dönüştürmeyi başarırız, eğitim sürecinde çok önemli bir yer tutan iletişim sürecini etkili bir şekilde kullanmış oluruz. Youtube'da bulunan ses ve görüntü videolarıyla konuşma ve okuma durumları konusunda çalışmalar yapılarak bu becerilerin geliştirilmesi sağlanabilir. Bu gelişme, öğrencinin kelimeleri doğru bir şekilde duyma ve onları düzgün olarak telaffuz etmesine katkıda bulunur. Geliştirilen bu beceriler öğrencinin; gramerle ilgili nahiv (sentaks), sarf (morfoloji) ve diğer kurallar hakkındaki bilgisini artırır ('Ârifü'd-Dîn, 2016: 13).

12. ARAPÇA DİL ÖĞRETİMİNDE MODERN YÖNTEMLER GELİŞTİRMENİN ÖNÜNDEKİ ENGELLER

Modern eğitim yöntemlerinde özellikle de elektronik öğrenme konusunda karşılaşılan engelleri iki kısma ayırabiliriz.

12.1. Yönetimsel Engeller

Yönetimsel engeller; okullar, kolejler ve üniversiteler gibi eğitim kurumlarında karşılaşılan engellerden biridir. Elektronik öğretim süreci boyunca gerekli olan altyapıdan faydalanmak için hazır alanlar, laboratuvarlar ve dil eğitim salonlarının yetersiz olması ayrıca Arap dilinde öğrenciler için faydalanabilecekleri yeterli sayıda ekipmanların bulunmaması da yine yönetimsel engeller olarak karşımıza çıkmaktadır. Arapçada uzmanlaşma konusuna gelince, birçok eğitimci elektronik ortamdaki bir materyali nasıl kullanabileceklerini ya da buna dair bilgiye nasıl ulaşabilecekleri konusunda gerekli bilgi ve birikime sahip değiller. Bu bilgi ve birikim ise yükseköğretim kurumlarında ihtiyaç duyulan en önemli gereksinimler arasında yer alır. Genellikle bu tür bilgi eksikliğinin bulunduğu yükseköğretim kurumlarında izlenen yöntem geleneksel eğitim yöntemidir. Bir çok üniversitede modern eğitim araçlarını takip eden özellikle de Arapça dil bölümleri ve buralarda ders veren öğretim görevlileri sahip oldukları imkanları tam anlamıyla kullanamamakta ve derslerinde aktif bir şekilde elektronik öğretim araçlarına yer vermemektedir ('Ârifü'd-Dîn, 2016: 14).

Dil öğretiminde elektronik öğrenmeyle ilgili destekleyici programların yokluğu idari kısıtlamalara tabi olan bir diğer konudur. Dil eğitimcilerine olan teknik desteğin eksikliği, eğitim sürecinin kısıtlı ve verimsiz olmasına neden olur. Ayrıca, eğitim kurumları mevcut olan dil eğitimine katkı sağlayacak yazılımlardan neredeyse yoksun durumda ve öğretim üyeleri için eğitim programları da istenilen ölçüde yeterince sağlanmamaktadır. Bütün bunlar modern yöntemlerin kullanamamasından ve bununla ilgili mali destek eksikliğinden kaynaklanıyor. Ne yazık ki, bu türden kısıtlı imkanların olması, üniversitelerde Arapça dil öğretimi konusunda etkin bir öğretim anlayışının önüne geçiyor ve bu alanda uzmanlaşmayı engelliyor. Bu konuda ortaya çıkan problemler ise, modern teknolojinin eğitim kurumlarında kullanılmasını destekleyen teknolojik politikaların iyileştirilmesi ve bunların geliştirilmesiyle çözülebilir ('Ârifü'd-Dîn, 2016: 15).

12.2. Kişisel Kısıtlamalar

Kişisel kısıtlamalar, modern öğretim araçlarını özellikle de e-Öğrenme yöntemlerini kullanma konusunda birçok öğretim üyesinin isteksiz olmasından kaynaklanmaktadır. Belki de bu isteksizliğin en önemli nedeni kullanıcı tarafından ekstra bir çaba gerektirmesidir. Bu sorunu ortadan kaldırmanın en iyi yolu ise, geleneksel yöntemlerin kullanımını sınırlayarak öğretimi planlı bir şekilde yapmak ve elektronik öğrenmeyle entegre edilmiş sınıflar oluşturmaktır. Ancak bazı geleneksel araçlar da böyle bir eğitim anlayışını desteklemek için gerekli olabilir. Bu araçlar arasında sınıf ortamında öğretmen veya öğrenci tarafından kullanılacak bir tahta ve kalem bulunabilir. Ancak bu uygulamalar da daha önceki programların varlığı ve planlanması ile belirlenmelidir. Kişisel kısıtlamalarda önemli olan diğer bir konu da bir grup öğretim üyesinin değişime direniyor olmasıdır. Bu kişiler modern teknikleri öğretim yöntemlerine dahil etmeyi reddediyorlar. Bu öğretim yöntemleri hiç şüphesiz geçmişte başarılı olmuştur. Ancak artık günümüzde çok da geçerli değildir ('Ârifü'd-Dîn, 2016: 15).

Günümüzde yapılan modern eğitim çalışmaları, eğitimin gelişiminin öğretmenlerin mesleki gelişimine bağlı olduğunu göstermektedir. Bununla ilgili olarak e-Öğrenme konusunda internet araçlarını, yazılımlarını ve bunları kullanmayı öğrenmenin önemini ve ayrıca eğitim sürecinde aktif rol alan kurumların ve onların izledikleri eğitim politikalarının varlığının ve sahip oldukları sorumlulukların çok fazla olduğunu görebiliriz. Bütün bu gelişmeleri takip ederek geleneksel eğitim sisteminden programlı eğitim sistemine geçebilir ve elektronik öğrenme yöntemleriyle daha hızlı ve etkili öğrenmeler sağlayabiliriz ('Ârifü'd-Dîn, 2016: 16).

13. SONUÇ

Eğitim araçları eğitim sürecinde önemli bir rol oynar. Bu süreçte, öğrencilerin hem başarı düzeylerini yükseltmek hem de onların daha hızlı öğrenmelerini sağlamak açısından büyük katkı sağlar. Eğitim araçları, öğretim aşamalarını geliştirmek, öğretme öğrenme problemlerini ele almak ve bu problemlere çözümler üretmek için öğretim yardımlarıyla etkin kullanıldıklarında öğretme öğrenme sürecinin en önemli parçasını oluşturur. Elde edilen deneyimler, eğitim araçları kullanmanın ders konularını açıklayarak anlatma ve tahta kullanımına dayanan geleneksel yöntemlerle karşılaştırılınca, öğretilecek hedef konuları işlemede gerekli olan zamanı kısaltmaya ve bu zamanı daha verimli kullanmaya yardımcı olduğunu gösteriyor.

Modern çağda gelişen teknolojiyle birlikte elektronik eğitim araçlarını kullanmak gereklilik haline geldi. Öğretmen, öğrenmenin en önemli kaynağı olan bu araçlardan istifade ederek onları eğitimin etkinliğini arttırmada kullandı. Elektronik araçlar sağladığı avantajlar ve ortaya çıkan olumlu sonuçlarıyla öğretim sürecindeki değerini bu şekilde gösterdi. Ayrıca bu araçların etkinlikleri geliştirilerek daha iyi bir seviyeye getirilebilir durumda olması onların sahip olduğu özelliğinden dolayı ne kadar işlevsel ve zamana uyarlanabilir olduğunu da kanıtlıyor.

Elektronik araçlarının öğrenci için sadece bir bilgi sağlayıcı değil, çalışmanın amaçlarına ulaşmasına katkıda bulunan aktif ve etkileşimli bir role sahip olduğu gerçektir. Bu yüzden, bilimsel devrim ve büyük teknolojik ilerlemenin sonucu olarak ortaya çıkan birçok farklı eğitim aracı öğrencinin hedeflerini gerçekleştirmesine yardımcı olur. Bu hedeflerin arasında dil becerilerinin geliştirilmesi yer alabilir. Özellikle Arap dili gibi eğitim sürecinde ayrıntılı bir çalışmaya ihtiyaç duyan dillerde bu süreç eğitim araçlarıyla daha iyi yönetilebilir. Eğitimi bu süreçte, sıradan ses dosyaları ve online kitaplarla başlayarak yayınlar, videolar, ses ve radyo kayıtları, bilgisayar programlı eğitimler ve diğerleri ile hedeflere ulaşmada bu araçlar arasında seçim yapmak için geniş bir alana sahiptir. Ancak, sistemin amaçlarını gerçekleştirmek için öğretimin öğretmen tarafından entegre edilmesini gerekir. Belirli davranışsal hedeflere ulaşmada, araçların üretiminin ve kullanım yöntemlerinin seçilmesi ve kullanılacak zaman ve mekanın boyutları için kriterlerin göz önünde bulundurulması da önemli bir ayrıntıdır. Bu nedenle e-Öğrenme platformu, eğitim stratejisinin temel taşıdır. Tüm öğretme öğrenme süreçlerinde olduğu gibi Arapça dil becerilerinin geliştirilmesinde de önemli bir rol oynar.

KAYNAKÇA

ÂRİFÜ'D-DÎN, Nûr (2016). *İstihdâmu'l-Edevâtu't-Ta'limi'l-İlekrûni li't-Tatvîri Ta'limi'l-Luğati'l-Arabiyyi fi'l-Müstevâ'l-Câmi'î*, Endonezya.

- ASLAN, Özgür (2006). “*Öğrenmenin Yeni Yolu: E-Öğrenme*” Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:16, Sayı:2.
- EL-BÂTİLÎ, Ahmed bin ‘Abdullâh (1991). *Ehemmiyetu'l-Luğatu'l-'Arabiyye ve Munâkaşa Da'vâ Su'ûbetun'n-Nahv, Dâru'l-Vatan, Riyâd.*
- EL-MECLÎSU'S-SEKÂFÎ (2018). *Nebze Târîhiyye 'an İstihdâmi'l-Luğati'l-'Arabiyye, Câmi'atu'l-Ummeti'l-'Arabiyye, UNESCO.*
- EL-MECMÛ'A MÎNE'L-'ULEMÂ VE'L-BÂHÎSÎN (1999). *el-Mevsû'al-'Arabiyyeti'l-'Alemiyye, Müessesetu'l-A'mâlu'l-Mevsû'a, Riyâd.*